Број 206. У Новом Саду у петак 14. септембра 1901 Година XXXVI.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на коли године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Овако изгледа изборна борба.

Било је међу нами и до сад ситних и малих, ал овако никаквих, као данас — никада. Оваке „нишче духом“, само — векови рађају.

На место у заједничком винограду да траже и они бербу, ено их где се задовољавају, да купе зрна, која су отпала са чокота. Ено их где соколе народ, куну га и преклињу га, нека поради, да буде изабран ма само један посланик, да се чује у државном сабору — српска реч. Ала смо скромни, ала смо мали, ала смо ситни!

Наш је народ већ изрекао једаред, да хоће право своје. Хоће праведан изборни закон, праведну поделу срезова. Хоће према правој снази својој да учествује у управи државној. Друго не прима!

То беше реч која се чула пре 5 година из уста народа. Сад су измислили, да треба да се потре та народна реч и да треба да идемо у изборе, па ма добили и једног посланика. Један посланик, каква би то била срећа по њих! Зашто? Да се чује у сабору његова реч. О ви нишчи духом, који мислите, да би реч тога једнога човека више вредила него реч — народа?!

Ох, каква мала и ситна мисао! И том ситном мишљу треба народ да се одушеви, на њој да се загреје, она да га води.

* * *

Слизали су се са патријархом Георгијем. Кад је био велики бечкеречки збор, грдили су га, кад је био румски збор — ћутали су. И мађарски и немачки и румунски листови забележише, да је српски народ на том збору тражио сазив народно-црквеног сабора, забележише, да је збор текао достојанствено.

Само они ћутаху све до сад, јер су недавно рекли у „Бранику“ да наш народ на жалост неће народно црквеног сабора. Док се позивало на збор, писало о збору, ћутали су. Сад нагнани незадовољством народњим тек данас доносе одлуке збора. Иначе ни речи.

Али, кад излазе пред народ, да им даде мандат за угарски сабор, онда му сладе, како ће се они на угарском сабору борити за наш народно црквени сабор.

Да сте се хтели борити, ви би се борили за то свуде и на сваком месту. Ваше је место било уз народ на бечкеречком и румском збору. А што не може народ, и ако не може народ, један посланик може то још мање.

* * *

Но казали су и друго. Казали су, нека не изаберемо ни једног посланика, не чини ништа. Ми ћемо ићи као посланички кандидати по народу, па ћемо ширити свест.

Ко већ то хоће, и коме је то главно, тај улази месецима напред у изборну борбу. А они улазе у ту борбу тек 20 дана пред изборе. Онда тек закључују да напусте оно, што су доконали на народносној конференцији и доконали са српском народном радикалном странком...

Но од ових 20 дана пролази 10, а тек онда истичу једног кандидата... За 10 дана хоће да „пробуде“ народну свест...

С киме? Не питајте! Нашли су у турско-бечејском срезу Малешевића. Зар њега, који се толико обрукао, кад је писао против „уча и лицидера“ тог среза? Зар њега, који је као устарабар водио онако ужасну истрагу у старо-бечејској црк. општини? Њихова челенка др. Милан Поповић писао је њиховом средишном одбору; ако желите да се потпуно види слабост нар. слободоумне странке у Ст. Бечејском срезу, ви истакните само др. Малешевића.

И понудили су у Н. Саду за посланичког кандидата прво Тону Хаџића. Тону Хаџића! Он је добар човек, али би се и сам смејао у лице ономе, ко би о њему и помислио, да ће он на угарском сабору против владе истицати се и бранити права народа.

Кад се с Тоном Хаџићем нису погодили, онда су истакли д-ра Илију Вучетића. Шта ће с њим?! Он најбоље зна, да га у Н. Саду — познају. Знају, да је он виновник свега зла, он виновник свега неспоразума, па и овог најновијег изборног чуда.

* * *

А оваког изборног чуда нема, нити је било од кад је света и века. Видели смо плакате др. Малешевића и др. Вучетића. Оба се хвале, да су чланови српске народне слободоумне странке. Али на тим плакатима нема ни спомена о том. Стоји да су „народносни кандидати“. А на мађарском плакату д-ра Илије Вучетића пише: „Éljen dr. Vucsetics Ilés újvidéki kepviselőjelölt“ (Живео др. Илија Вучетић новосадски посланички кандидат.) Какав? Чији?! Никакав и ничији.

Зар ово значи с поносним челом ићи у борбу? Не! То значи савити своје обележје и бацити га у трње.

Но то је почетак.

У Панчеву су истакли д-ра Марјановића... С каквим програмом? Никаквим! И њега је „Браник“ поздравио, похвалио га...

А у Кикинди истакли су ти људи барона Рајачића, са чисто владиним програмом...

Зар ово није швидл? Зар ово није брука какве још нигде било није? Зар се тако води начелна борба? Зар ово да пробуди народ? Зар ово да му дигне свест. За Кикинду отворено кажу: Ето, таке смо худе среће, да у Кикинди морамо да гласамо за владина кандидата. Па с каквим правом ти исти људи могу да осуђују друге, који гласају на другим местима за владина кандидата?!

* * *

Знате ли шта значи ова изборна борба дружине око „Браника?“ Један нечувен шкандал. Ти људи раде свакојако, само не онако како треба, али ма како радили, за све нађу у своме „Бранику“ одбрану и извину. И траже да се народ свему томе поклони.

Никада! И до сад су у нас биле мутне прилике. Ал сад већ хоће својим радом да просто замрче свест народу. Они су се хвалили, да ће да ужегу бакљу. Али су само угашену бакљу бацили у ноћ, те ударили њоме народ по сред чела... Сад је све још јаче збуњено...

Шта су постигли и шта ће постићи? Показаће своју грдну слабост. Да се сви

ПОДЛИСТАК.

ПРИЈАТЕЉИ ЖИВОТИЊА.

[БАЈКА.]

Више се овако не може! Прогањање отима маха и ни једна бубица, ни муха, ни паук нису више сигурни за свој живот. Јер број непријатеља — ласти, брегуница, детлића и других проклетих грабљивих тица — толико се умножио, да цео зарезнички свет стоји већ на ивици своје пропасти. И би сазван сабор зарезничког света у ванредну седницу, и на сабор дође из ближе и даље околине силесија народних заступника.

И наста галама, какве не беше од постања света. И устаде многа сирота да рече коју паметну, али ни једна не продре са својим мишљењем. И наста општа жалост и забринутост. И већ да се сви разиђу, без да су одлучили што одређено, кад ал' се диже један мудар бумбар и стаде на говорницу. И он ти изговори пажљивим слушаоцима овај говор:

— Штовани слушаоци! Мили другови! Познајете ли ви оно моћно биће, што све већма подјармљује овај свет; познајете ли човека? Он, истина, није велик као слон, а није јаки као лав, нити је брз као жирафа Он не може да се подигне са земље, не може да се вијне небу под облаке, као орао, или да зарони у дубине морске, као ајкула. Али вам је он ипак мудрији од свих створова на земљи, јер располаже потајним силама, о којима ми немамо ни појма. И то чудновато, чаробним силама обдарено створење, и ако му природа није дала те силе, подиже са земље терете, које ни најснажнији слон не би могао покренути с места, јури као ветар по површини земљиној и далеко за собом оставља жирафу, више може да се диже но орао и дубље се спушта у дубине морске, но што је то икад могла учинити ајкула. Па ипак је то чудновато створење, велим, веома милостива и добра срца.

И наста живо кретање и гласно гунђање у скупштини. Али председник рече да буде мир и за мало, па говорник продужи свој говор.

— Но, чини ми се, да није свако уверен о доброти срца човекова. А ја, због краткоће времена, не могу подробније о том да говорим. Али толико је извесно, да је човек наклоњен животињи, што се већ из тог види, што су међу људма склопљене посебне дружине за заштиту животиња — ту се стадоше смејати на левици — — Ви се смејете, господо, али је света истина, да постоје удружења за заштиту животиња (левичари вичу: — Ујдурма! Смеј и велик немир међу левичарима. Чује се звонце председниково.) Марва —

Председник ту прекида говорника с примедбом:

— Чиним пажљивим говорника, да израз марва, примењен на чланове сабора, није парламентаран!

А говорник продужује:

— По моме уверењу људи су доиста пријатељи животиња. И шта би ми боље учинити могли, но да се предамо у заштиту тог моћног створа? С тога ја предлажем, да се изашље изасланство најближем и најбољем удружењу за заштиту животиња, па да се у овој невољи нашој умоли за заштиту. И ја сам тврдо уверен, да нема другог средства, којим би се могли да ослободимо од својих гонилаца.

И најзад одушевљено изговорена беседа ова, толико је утицала на слушаоце, да су изабрали себи заступнике из свију зарезничких родова, којима је наложено, да као изасланство моле за заштиту и помоћ у једног удружења за заштиту животиња.

И изасланство је већ сутра-дан испунило своју задаћу. Изасланству на челу беше бумбар-говорник. Али већ дан доцније, вратило се изасланство жалостиво натраг. И на мах би сазвана и опет седница, у којој бумбар поднесе овакав извештај:

— Штовани слушаоци! Мили другови! Од човека се немамо надати никаквој помоћи. Ја сам се љуто варао, кад сам хвалио доброту срца човечјег. Јер је истина баш противно од тога. Човек ти употребљава своју умност, да све, што му је на путу, што му се не свиди, збрише са лица земље. Под копреном наклоности према животињи, употребљава он и најгрознија средства против свега што крешти и блешти. Он се удружује и с најгрознијим створовима на свету, да нас истреби. Ко неће ње-

покупе, не би их било скоро николико. Ал ено н. пр. у С. Бечеју њихови најуглед нији људи неће да гласају за њиховог кандидата Малешевића, него раде свом си лом за Радовановића. Ено вам н. пр. др. Влада Војновић, др. Милан Поповић, Војин Поповић, Лука Мравић. — Све те челенке дружине око „Браника“, раде свом силом за Радовановића, а не за Малешевића.

А тога има у Сентомашу а и по другим местима.

Нису хтели у овом послу ни да чују за заједницу, пре но што уђоше у борбу. јер на овакве шкандале изборне, не би нико ни пристао. И када се обрукају, пашће неки део те бруке и на народ. И неће бити њихова највећа брука у томе, што ће бити усамљени, но што су бајаги једна странка, а истакли кандидате од неколико руку, чак до владиног...

Ту бруку, неће нико да дели. Народ је одбија од себе. Он треба да остане код куће, да не иде на изборе, да му се не каже данас сутра: — Било је свачега на изборима, ал онако блесастог и шкандалозног посла као код Срба, није било ни код једног народа...

Прво треба та господа у свом средишњем одбору да разбуде свест, јер је тамо највећа несвест, па тек онда нека помишљају на друго што.

Изборни покрет.

Ни један владин лист није толико опевао „слободне изборе“, као „Браник“ пре кратког времена. Чак и у „П. Лојду,“ било је о томе: како се купују бирачи. У „Бранику“ је било све златно и лепо. За њега је било наступило друго време. Но сад већ и он не може а да бар кроз зубе не пише о злоупотребама у изборној борби. — Док се све сврши имаће и више писати.

* * *

Пишу нам из Турског Бечеја: И ако др. Љуба Павловић после конференције која је истакла пасивитет, није хтео да се кандидује, ипак је попустио. Др. Љуба Павловић је јако угледна личност код бирача и ми жалимо, што није остао сталан у својој одлуци. Но чим се показало, да би он могао постати под редовним прилика ма опасан, одмах је учињена — промена.

Брзојавно је наређено, да избори буду тек 9. а били су заказани за 3. И одмах је посланик владине странке Рохонци отишао у Бечкерек великом жупану... Добили смо 6 дана. А 6 дана је таман доста, да се у једном срезу направи од белог црно... Тако се говорило и пре.

Пишу нам из **Шајкашке**: „После конференције срп. народне слободоумне странке, очекивали смо да се испуни обећање, те да дођу њихови кандидати и њихови пријатељи и говоре народу и буде га из мртвила за време избора, како је то била обећала та странка. Но од свега — ништа. Долазио је Лаза Милошев, долазио Пера Дамјановић, те су нешто шушкали и на томе се све свршило..· Показало се, да др. Илија Вучетић није могућ за посланичког кандидата јер га нико код нас неће те се не би искупило ни 20 људи да га слуша. Но могла су наћи господа бар другог кандидата, који је згоднији, те кад је већ срп. народна слободоумна странка прогласила активитет да испуни своје обећање. Не истичу никог ни у кулпинском, ни паланачком срезу... Види се, није им стало ни до тога да буде народ, него да мало оживе дра Вучетића и подигну му пропао углед. Млађи чланови српске народне слободоумне странке, виде ово управо титрање са целим активитетом, те су јако озлојеђени.“

„Изненађење“ у Србији.

У последње време ширили су се Србијом гласови, који су јако узнемиривали свет. И све је мислило, да Србија стоји на прагу нова изненађења.

Ти су се гласови сводили на то, да краљ Александар хоће да именује за наследника престола Никодима Луњевицу, млађег брата краљице Драге. Разуме се условно и за тај случај, да краљев брак остане без порода.

Говори се, да је о томе било речи у министарском савету, који је био под председништвом краљевим у Смедереву и да су министри изјавили да се они с тим не могу сложити. Србији не треба нове династије, а ван тога, овако решење ствари противило би се — уставу и праву народа.

Ове су вести имале јака маха у Србији. Очекивала се криза, чим се краљ врати с пута.

Но то је изостало. Место тога је донео београдски полузванични лист „Дневник“ саопштење, где на крају побија све те вести. Истина не вели изрично шта је, али цела Србија зна шта то значи, те није било ни потребно говорити опширније.

То место у саопштењу гласи:

Ми смо овлашћени изјавити: 1. да пред владу није излазила никаква „крупна ствар“ оне природе какву ова господа износе и проносе, нити је влада имала прилике ни директно ни индиректно о том своје мишљење давати; 2. да то питање није ни влада нити ико други ма у ком облику износи; 3. да су та „крупна ствар“ и то „крупно питање“ у својој формалној страни регулисани уставом, те нема места постављати их.

Да је ова вест изишла раније, духови би били много умиренији... Овако су поникли ван оног гласа још многи други. Има их, који поред свег тог тврде, да се ради на оном, али их има, који веле, да је влада ушла у траг силним страним шпијунима, који се баве тим протуривањем лажних гласова.

Добро је што ће ускоро, 1. октобра бити народна скупштина, те ће се на њој рашчистити ствар. Међу тим, да ли због скупштине или иначе, ал' краљев пут у Русију изостаће ове године. Толико сам ја бар поуздано извештен, и ако се та вест још не износи на јавност.

Политички преглед.

Рат између Енглеске и Транзвала. Енглезима у Транзвалу већ су крваве руке до рамена и сви се већ у белу пену дали, гонећи по разбојишту Буре, с којима никако да сврше. По околини Деветсдорпа, Мибурга, Фуше и Ледисмита гоне Енглези Буре, који пробише енглеску убојну линију и повукоше се у јужни крај Бретфорда. Но свима енглеским гоњењима и нападима, Бури се или јуначки одупру или вешто умичу. Уз то сад ни Енглези не поричу, да се Холандези у Фоку буне против Енглеза.

Буна у Шпањолској. Из Мадрида једнако стижу вести о буњењу Карлиста. Шпањолска влада озбиљно се стара, да угуши овај бунтовнички покрет.

Скупштина Матице Српске.

У прошлом броју донели смо извештај о раду матичине скупштине од пре подне. Јуче после подне, у среду, продужен је рад у ½3 сах. И на овом састанку је било много чланова са стране, а дебата је била још живља но пре подне. Примљен је предлог управног одбора, да се ради дефицита у фонду Симе Ђорђевића две године не попуни једно питомачко место. Веома жива дебата се развила код предлога управног одбора о допуни основних писама стипендијских задужбина Петра Костића, Христ. Шифмана, Гавре Романовића и Гедеона Дунђерског у ствари давања стипендије и женским молиоцима. Говорило је у овој ствари за и против предлога много говорника и најзад је одлучено са 39 против 35 гласова, да се и женским молиоцима дају стипендије. Код тачке 18. у ствари предлога управног одбора о допуни основних нисама задужбине Ат. Гереског развила се такође подужа и живља дебата и најзад је одлучено, да се приход тога фонда употреби према

му да служи, као оно пчела — тај најглупљи и најпрезренији зарезник — тог он гони, као да свет постоји само њега ради и као да природа, која је и нас испустила из свога крила, није и за нас поставила своју богату трпезу. И бар да је његова грозота отворена и поштена, као оно у лава, могли би га још и поштовати. Али главни знаци његова карактера су — лицемерство и лажљивост. Па тако је и његова наклоност према животињама произишла само из његове себичности. Његова удружења за заштиту животиња нису ништа друго, но заводи за његове сопствене добробити. Он вам штити »корисне« тице, а то су у његовим очима оне тице, што тамане зарезнике, да би од њих имао што већу корист. Он вам штити своје домаће животиње, само да и од њих има што већу корист, а то су вам иначе они жалосни створови, које је човек својом вештином дотерао, да служе његовим сврхама, а с којима неће да има ничег заједничког, ни једна животиња, која љуби своју слободу. И то он зове »заштита животиња«, а овамо је све то само заштита његових сопствених интереса. Да сачува свој купус — сиромах човек можда би ускратио себе са једним ручком — жртвује он милијуне наше браће и сестара мукотрпној смрти; због неколико листова нарушава он сав живот небројених срећних створова, који се у зрацима опште мајке, јаркога сунашца, играју, скачу, цврче и певају. Његова пакост превазилази све, што је природа иначе створила, а његово лицемерство и лажљивост превазилази и његову пакост. Презримо га дакле, јер човек кад се тиче његове користи — није данас више човек ни према човеку, а камо ли према нама малим бубицама.

Превео З. В.

РАДОСТ.

А. Чехов.

Било је дванаест часова ноћи.

Мића Кулдаров, узбуђен, накострешен улети у стан својих родитеља и брзо поче ходати по свима собама Родитељи већ беху легли. Сестра је лежала у постељи и дочитавала последњу страну романа. Браћа — гимназисте спавали су.

— Откуда ти? — зачудили се родитељи. — Шта ти је?

— Ох, не питајте! То нисам никако очекивао! Не, баш никако! То је, то је скоро невероватно.

Мића се стаде смејати и седе на столицу, јер се од среће већ није могао држати на ногама.

— То је невероватно! Ви не можете себи представити! Погледајте!

Сестра скочи с постеље и бацивши на се одело дође брату. Гимназисте се пробудиле.

— Шта ти је? Како то изгледаш?

— То је од радости, мати! Сад за мене зна цела Русија! Цела! Пре сте само ви знали да постоји на свету колежски регистратор Димитрије Кулдаров, а сад зна за њ' цела Русија! Мати! О Боже!

Мића скочи, протрчи кроз све собе и опет седне.

— Но, шта се догодило? Говори, једном!

— Ви живите као дивљи зверови, новине не читате; не обраћате никакву пажњу на јавност, а у новинама има толико значајног! Ако се нешто догоди, одмах постане познато, ништа се не може скрити! Како ли сам срећан! О Боже! Та у новинама се пише само о знаменитим људма, па ето сад и о мени пишу!

— Шта то? Где?

Отац побледи. Мати погледа на икону и прекрсти се. Гимназисте скоче и полуодевени дођу свом старијем брату.

— Да! О мени пишу! Сад зна за мене читава Русија! Ви мати, чувајте тај број! Покатад ћемо читати. Гледајте!

Мића извуче из џепа број новина, даде оцу и покаже прстом на место, подвучено плавом олоквом.

— Читајте!

Отац узе наочари.

Па читајте!

Мати погледа на икону и прекрсти се. Отац кашљуцне и почне читати:

»29-ог децембра у једанаест часова у вече, колежски регистратор Дмитрије Кулдаров...«

— Видите, видите? Даље!

потреби на помагање сиротих и изнемоглих српских књижевника и за награђивање књижевних радова. — Код предлога управног одбора о задужбини Новака Голупског, да се приход те задужбине употреби на награђивање књижевних дела и издавање књига, пали су још предлози, да се приход тог фонда употреби на помагање сиротих и изнемоглих српских књижевника и предлог, да се приход употреби на стипендије за ученике трговачко-занатлијских школа, јер за награђивање књижевних радова има и онако доста извора, што сведочи и то, што књижевно одељење награђује чешће и лошу работу, чиме се потпомаже умножавање лоших књиж. производа у срп. књижевности; но ипак је примљен предлог управног одбора. Узето је на знање тумачење VIII. тачке основног писма стипендијске задужбине П Костића, од стране угарског министра просвете, да ђаци из Срема, који имају бољу квалификацију од ђака Черевићана, имају првенство. — Изабрани су за почасне чланове на предлог књижевног одељења: др. Едвард Маргалић, професор српске и хрватске књижевности на свеучилишту у Будимпешти и др. Јован Цвијић, професор велике школе у Београду. За чланове књижевног одељења изабрани су на предлог књижевног одељења: Тодор Мандић, министарски саветник, Димитрије Руварац, протојереј и Средоје Ђорђевић, сенатор у Суботици. Примљен је предлог књижевног одељења о издавању награда, а тако исто и предлог, да се понове пређашње награде из задужбине Јована и Терезије Остојића за годину 1902. Према предлозима књижевног одељења изабрани су већином гласова за питомце задужбине Павла Јовановића: Коста Перић, техничар и Јован Миодраговић, свршени реалац; за питомца задужбине Васе Јагазовића изабран је Ђорђе Муачевић; за питомца задужбине П. Костића Алекса Ивић и за питомца задужбине Ђене Брановачког изабран је Драгић Каракашевић. После избора чланова скупштине за оверење записника, завршен је рад скупштине у 5 сати после подне

Пострадао човек ни крив ни дужан.

Министар-председник у овом часу не зна где му је глава... Поред осталих послова прима посланичке кандидате, жупане, угледне политичаре, депутације... Не доспева ни да чита извештаје који стижу из појединих срезова о изборној борби...

Док руча, њему реферише о томе секретар, а кад секретар има на другој страни посла, онда му то реферише овај ил онај чиновник из министарства.

И ово дана је реферисао чиновник министру-председнику. Држи пред собом хартију и одговара са те хартије на свако питање.

Кад је већ било при црној кафи, пита министар-председник: — Раде ли што Срби? Јесу ли они истакли кога за ово два дана?

— Јесу Ваша, екселенција! Истакли су дра Малешевића у старо-бечејском срезу, и то са народносним програмом.

— Са програмом народне слободоумне странке? пита министар.

— Не!

— Са програмом народне радикалне странке?

— Не!

Министар хтеде да пита: каква је то сад нова странка, али се уздржа. Није хтео да покаже том свом чиновнику, да он не зна каквих све странака има у држави.

А чиновник га извештава даље. Истакли су у Новом Саду дра Вучетића... Не знам са каквим програмом. На мађарском плакату што смо га добили, пише: Живео др. И. Вучетић, новосадски посланички кандидат.

— Даље!

— Истакли су у Панчеву дра Марјановића са полу народносним програмом. У пола ће држати с народностима, а у пола с владом. Тако јавља велики жупан оданде.

Министар и опет хтеде да запита нешто, али се уздржа. И за ову странку није још знао.

А чиновник наставља. И истакли су у Кикинди барона Рајачића са чисто владиним програмом.

Министар климну главом, јер то већ разуме шта је, па онда пита: — Ама српска народна слободоумна странка решила је да се упусти у изборе. Како то да она није истакла још нигде кандидата?

— Па све је те кандидате о којима сам говорио, истакла српска народна слободоумна странка. Само није истакла ни једног са својим пуним страначким обележјем.

— Министар се разрогачи: Шта? Зар и оног народносног и оног без обележја и оног полу владиног и оног сасвим владиног?

— Јесте молим, све их је истакла једна странка.

— Министар скочи са столице јер му је било доста. Па онда сабра обрве и рече: — Господине! Оваке глупости није ми још никад нико реферисао. Та ви немате ни појма о странкама и политици. Хвала вам. И ако још једном падне на ум господину секретару, да ми вас пошље у оваком послу, кажите му, да ја то никад не желим.

Чиновник оде сасвим покуњен од министра. А кад је у вече тога дана говорио министар са секретаром, потужио му се на чиновника и испричао му, какве му је глупости реферисао тај чиновник.

Секретар се насмеши и рече: Није била глупост на страни чиновника.

— Него?

— Него је српска народна слободоумна странка у истину истакла људе свију могућих начела и са свима могућим именима...

— И јел то збиља истина? пита министар задивљен.

— Истина...

— Па како то онда? Тога није нигди било и не може се ничим сравнити...

— Могло би се већ с нечим сравнити, каже секретар.

— Где, у којој држави и која странка је још то учинила? пита министар.

— Па није учинила странка, али је учинио циркус Барнум. Циркус Барнум је као што сте могли видети искупио на једном месту, на једној трибини и најмањег кепеца и највишег човека, најгојазнијег дебељка и најмршавији костур, и човека са три руке и са једном руком...

Министар се насмеја и рече: — Е, па множиле се такве странке у Срба да бог да... А за тим настави... Жао ме је само оног кукавног чиновника, кога сам мало час онако увредио А као што видим, он није био крив. Ето како човек може да настрада на сувом путу.

... колежски регистратор Дмитрије Кулдаров излазећи из гостионице, и налазећи се у не баш трезну стању...

— То сам ја са Семеном Петровићем... Све је до ситнице описано! Продужите! Даље! Слушајте!

... и налазећи се у не баш трезну стању, склизнуо је и пао под коње кочијаша Ивана Дротова. Поплашени коњи прекорачивши преко Кулдарова и повукавши саонице пођоше улицом, но их задржаше. Кулдаров налазећи се с почетка у несвести, буде одведен на полицију, где га је лекар прегледао. Ударац, који је добио по лицу...

— Даље! Даље читајте!

... који је добио по лицу, био је лаке природе. О ономе, што се десило, састављен је протокол. Унесрећеном је указана лекарска помоћ.

— Да мећали су ми хладне облоге. Јесте ли сад читали? А? Ето видите! То сад зна цела Русија! Дајте овамо!

Мића зграби новине, савије их и стрпа у џеп.

— Отрчаћу ја Макаровима и показаћу им... Треба још показати Иваницкима, Наталији Ивановној, Анисиму Василићу... Отрчаћу! Збогом! Мића узе капу са кокардом и раздраган, радосно истрчи на улицу.

С руског Ј.

Вести из места и са стране.

Француско-словенски новинарски конгрес. Француски лист „Отаџбина“ покренуо је мисао, да се у Паризу одржи француско-словенски новинарски конгрес. Сад руски лист „Свѣтъ“ јавља, да су руски листови веома лепо примили ту мисао. Конгрес ће да буде по свој прилици на пролеће у Паризу.

Цолгос осуђен. Из Буфала јављају, да је порота прогласила анархисту и атентатора на Мак Кинлеја, председника републике, Цолгоса, за кривог, због унапред смишљеног убиства. А тај се злочин казни у Америци смрћу. После изречене осуде председник је изјавио, да ће пресуда бити изречена данас, у четвртак. За тим је расправа одгођена. Брзо расправљање у овој ствари, како јавља „Тајмс“ изазвало је велико задовољство на све стране. Унапред се знало, да ће Цолгос бити кажњен смрћу, али су се ипак на овако брзу одлуку сви изненадили. Смртна казна над Цолгосом извршиће се још ове недеље, и то помоћу електрицитета.

Мачевање. На српској великој гимназији новосадској изабран је за професора гимнастике Јулијан Агрима. И он ће увести стално не само за ђаке, но и за одрасле школу за мачевање.

Ема Голдман. О анархисткињи Еми Голдман пронели су били према Русији непријатељски расположени листови, да је пуштена на слободу, што је била бајаги увода руска и што је радила у корист Русије а против анархиста. Сад међу тим јављају, да је пуштена за то, што не ма доказа, да је и она била учесник у завери против живота покојног председника Мак-Кинлеја.

Муке сваког уредништва. Како је тешко да једне новиве буду по вољи свима читаоцима, то износи један американски лист, пола шаљивим, пола озбиљним тоном, овим речима: „Издавати једне новине заиста је врло пријатан посао. Ако садрже одвећ политике, неће нико да их држи; а ако садрже мало, опет неће нико да их држи. Ако су чланци дуги, досадни су; ако су кратки, не значе ништа. Ако су слова одвећ ситна, то веле да се не може да чита; ако су велика, онда веле нема шта да се чита. Ако доносе депеше, вели се да су то лажи; а ако нема никаквих депеша, онда веле да новине нијесу довољно озбиљне, и угушују их — из политичких разлога. Ако се новине занимају са приликама у вароши, онда се туже земљорадници, да се о њима не води рачуна; ако ли се занимају са сеоским стварима, онда је то за варошане „досада“. Ако се донесе какав „виц“, онда веле да је то за оне који су растројени, а ако не донесе никакав, онда веле да су те новине за глупаке. Ако се донесе неколико оригиналних приповедака, онда куде новине и веле да оне не доносе ничега озбиљног, а ако се донесе шта озбиљно, онда веле да те новине не могу да развеселе човека, и да су то све читали већ у другим новинама. Почне ли се непристрасно да говори о скуповима, веле да би дотичне новине боље учиниле да су ћутале, не учини ли се тако, онда грде садржину листа. Ако новине донесу какав чланак, који жене интересује, то су људи незадовољни и обрнуто. При оваким приликама немогуће је једноме листу, да свима читатељима угоди. Па и сам би Зевс, у случају да постане издавач новина, у очајању узвикнуо: „Шта да се ради?“

Земаљски рај. Истраживач Карло Лумхолц, изаслат је од једног америчког музеума, да пропутује северо-западни део Мексике. И Лумхолц на свом путовању наиђе у непролазним долинама кланца Сијера Мадре на једно индијско племе, које живи по пећинама. А живи, као што су му његови претци живели пре много хиљада година. Ови Индијанци су у правом смислу речи деца природе. С почетка беше немило овом племену, што у његовој средини борави странац, али ипак допусти овоме, да остане код њих. И Лумхолц је сад са свим научио њихов језик, обичаје, песме и игре. Ови Индијанци, одлучени од целог света, проводе врло срећан живот, а у погледу душевном су далеко надмашили своје друге суплеменике и у погледу чистоте морала, нема им равних у целом цивилизованом свету. Ови и не знају, шта је то крађа, убиство, многоженство. Земљу своју обрађују заједнички а плодове деле међу собом.

Борба с медведом. Ових дана изиђу три ловца у високу Татру на медведе. Идући по шуми уједаред их изненади из једног дела честе велики медвед, који се упути право ловцима. Један од ловаца, бележник из Трипше, нанишани и опали на медведа, али га само лако рани. И на то медвед бесно појури на бележника. Али у најопаснијем часу сва тројица опале уједаред на медведа, и овај се сруши мртав на земљу. Медвед важи две мет. центе.

☛ **Због празника Крстов-дана, идући број нашега листа изићи ће у недељу.**

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 13. септембра.

Београд. Са меродавне стране најодлучније се побијају вести, што се тиче проглашивања наследника престола.

Праг. Јутрос су у судском дворишту обешене оцеубице Антоније и Венцел Сланика.

Париз. На место досадањег канцелара почасне легије Девута наименован је генерал Флорентен.

Атина. Овдашње новине веле, да ће по свој прилици доћи до војног савеза међу Грчком и Румунском.

Напуљ. Овде се разболело њих 12 врло сумњивом болешћу. Мисли се да су кужни. Власт је употребила најстрожије мере.

Говори
на румском великом автономном збору
9. септембра 1901.

Референт Др. Жарко Миладиновић (Рума).

Штовани зборе!

Браћо бирачи!

Српски народ доселивши се амо дошао је као оружан и имућан народ, да помогне држави овој, тада аустријској, а сада Аустро-Угарској, а за то је добио привилегије и правице политичне и црквено-просветне за се као своју самоуправу.

Црквена и просветна самоуправа, автономија, остаде нам све до дан-данас.

И многе уредбе бише створене ради бољег и јаснијег уређења, а средиште, срце тих уредаба, јесте саборско устројство од године 1876. са изборним редом од 1875. год., јер се првим доносе законска правила о српском народно-црквеном сабору и пословном кругу његовом, а другим опет наређења о изборима за српски сабор. Српски сабор опет јесте оно, око чега се окреће наша автономија, јесте покретач, управљач и чувар автономије наше, самоуправне тековине наше, због чега му и саборско устројство (§. 18.) прописује као прву и главну дужност: *одржање српске народно-црквене автономије*, па и ако је саборским устројством нарочито наређено, да се српски сабор има састајати сваке три године између Ускрса и Духова, ипак се не састаје по више година, а између Ускрса и Духова по готово никада. И петровдански сабор од г. 1897. распуштен је, а никад више није ни сазиван, те ма да је 4 године прошло од тог сабора, и ма да том сабору нису дали, да сврши важне послове, које је хтео, да сврши, то ни данас не показује угарска влада вољу, да се уклоне запреке сазивању сабора српског. Али не само да је тај сабор одгођен, а да више сазван био није, већ је хтела угарска влада да натури српском сабору други дневни ред, него што га је установио био српски сабор, а на што српски сабор и има права, баш по саборском устројству, што га је српски сабор донео, а владар потврдио.

И повреда за повредом у автономији се ниже и није их могуће све набројати, јер су многобројне, а сабор не може, да их уклони, јер се не сазива. Већ више него 20 година утврђује се прорачун без сабора, који једини има права да зготови прорачун, па да одреди, које се потребе могу из народних фондова подмиривати и колико се сме трошити. Прорачун тај већ од више година одређује саборски одбор и то онај, који нема довољно ни чланова, јер су које изумрли, а које оставку дали, а доноси решења ево и после 10 година, и ако је изабран — само на три године.

Господара, дакле, изгурали су из рођене куће му, па му слуга располаже са имањем по вољи

Народно-црквено имање се продаје без питања сабора, врховног главара у автономији, који једино има права, да одстрањује народно добро уз потврду владареву. Тако нам оде у бесцење народно добро, т. зв. беочинска каја, па сад туђинци вуку отуд велике користи.

Па и друге непокретности од мање вредности продадоше, а српски сабор о томе не запита нико.

Зидају се скупоцене зграде народно црквеним новцем, ма да за то сабор није дао свог пристанка.

Школе у Барањи и по другим сиромашнијим крајевима, пиште и пропадају, а саборски одбор нема за то новаца, али манастирима, тим богатим задужбинама, опраштa камате, које иду у хиљаде.

Сиромашку се продаје и последњи комад земље, а богатим манастирима, чији настојатељи већином слабо маре за тачну и савесну управу, поклањају хиљаде дужне камате.

Српском народу се отежава отварање таквих школа, јер прво, подизање нових вероисповедних школа зависи од одобрења политичких власти, а друго, српски народ мора да издржава своју школу сам, а поред тога сноси и трошак око издржавања комуналних школа, што је по Србе врло тешко и неправедно.

То уједно пружа доказ, да не зависи од наших автономних власти, да ли ће се автономна школа подићи, те тако се обилази школска уредба, која је обвезна за све грађане у овој земљи, јер је постала законом, добивши највишу санкцију, а и законом од год. 1868. (IX. зак. чл.) за ужу Угарску узакоњено је српском народу „самостално“ и „слободно решавање“ свих автономних послова, што је код нас у Тројединици учињено законом од год. 1887. Намато-одредбе, које су уметнуте у уредбе авт номне и против закона и воље сабора, не могу бити уклоњене у нередовним приликама, а и томе треба лека тражити, јер натуривањем намет-одредаба повређује се главно начело автономије, а то је самостално донашање и стварање уредаба за нашу самоуправу.

Једна велика повреда автономног, самоуправног начела јесте намет-одредба, која је уврштена у саборско устројство и којом се допушта право жалбе на угарску владу против решења врховних автономних управних власти.

Ту октројку, ту наметнуту одредбу не сме српски сабор оставити на миру, јер врховна решења автономних врховних власти не могу се још и даље нападати и против њих не може се жалити угарској влади, пошто угарска влада није автономна, већ државна власт, која има само над тим бдити, да се државни интереси не вређају, дакле интереси, који леже изван круга автономног.

Многе од уредаба, што их срп. сабор створи и на потврду преко угарске владе посла, лежале су годинама код угарске владе, а тада су просто враћане без потврде. Уредбе од год. 1879. враћене су без потврде тек год. 1890!

Црквене општине нам се суспендују и распуштају, те преко ноћ долазе на управу општинску одбори незаконити без избора наименовањем, ма да по рескрипту одбор бира скупштина црквена.

Па и епархијске скупштине распуштају се, уништава им се рад, успостављају стари епарх. одбори, а растерују изабрани, шта више захтева се, да епарх. скупштине пријављују сазив свој саборском одбору, ма да епарх. скупштине одговарају само срп. сабору.

То је дакле очевидно гажење и непоштовање закона баш с оне стране, с које се тражи, понајпре очекује тачно вршење закона. И не само саборски одбор, да је крњ, већ су крње и остале врховне автономне власти: митрополитски црквени савет и школски савет. И шта бива сада, кад треба код тих власти доносити врховно решење? На место умрлих чланова позивају се у седнице лица, која нису никад била ни бирана за чланове тих власти; ти су људи ушли у седнице против закона и без воље сабора, па су с тога решења, код којих су они учествовали, незаконита, ништавна, али та решења се ипак извађају, као да су законита, но и ту нема ко да помогне, јер сабора нема, који српски народ тако жељно очекује.

Ни рачуни срп. нар. црквен. фондова нису због тога прегледани већ много година.

И у том погледу је спречаван био српски сабор. И баш то је донекле такође омогућило, да дође до познате тужбе против врховног црквеног поглавице у карловачкој митрополији.

После краљевске одлуке, која је пре врло кратког времена донесена и у којој се **пра**штају *кривице карловачког патријарха, још је пољмљивији и оправданији захтев, да се српском сабору даде прилика, да рачуне свих народно-црквених фондова тачно прегледа и испита, јер и српски сабор треба ту ствар, да пречисти и једанпут је крају приведе.*

Поред других трзавица и та трзавица је кочила и кочи напредак наше автономије и сметала је правилном и редовном развоју ствари у автономији нам.

Једно од права, које српски сабор има и које сачињава такође ер један део врховног начела самоуправе јесте и избор митрополита-патријарха карловачког, но не даје нам се да то право потпуно вршимо, пошто се разне сметње праве слободном избору патријарха и не штује воља већине (мајоритета), чиме се и опет знатно крњи начело автономно.

Званичан језик у автономији је српски језик, што је и законом и автономним уредбама утврђено, па ипак угарска влада иште од данашњег саборског одбора, прорачун и записник саборског одбора на мађарском језику.

Свако самоуправно тело има права, да располаже са својом имовином, само се то право скучава у нашој автономији, јер зајмове из народно-црквених фонфова не може српски саборски одбор дати без допуштења угарске владе.

И тако с једне стране угарска влада, а с друге стране преживеле и крње врховне автономне власти са патријархом на челу, доводе нашу автономију у забуну, а да тако могу наступити трзавице и незаконито стање, то је више него јасно, јер кад се законити и најважнији чинилац, орган, као шко је наш сабор, у крај ставља и запоставља, тада је очигледно, да ће се наћи међу осталима носиоцима врховне автономне власти, који ће поћи за угарском владом у неуважавању автономних уредаба, као што се и збило и што сам напред већ показао, чиме је читав автономни склоп из основе потрешен и безвлашће је наступило у велико, јер у автономним стварима решавају незаконите власти, које нико поставио није или које нису састављене према закону.

Автономија наша, наша просветна, црквена и с тим у свези имовна самоуправа, у опасности је, дванаести час је куцнуо, како згодно рече проглас за овај збор, јер крајње је време, да се злу нађе лека.

Или мислиш ли ти, Србине мој, да се ово и даље трпети може?

Или хоћеш ли према свему томе, према драгоценој тековини твојих дедова и прадедова, равнодушан остати?! Нећеш.

Знао сам, а и чујем Србине, да нећеш и не можеш допустити, да овако и даље буде, јер видиш, да се непријатељ увукао у твоју кућу рођену, автономију нашу, па да шири расуло и безакоње.

Вук се стаду краде, пастиру, буди на опрезу.

Народе српски, непријатељ автономије хоће, да ти поништи твоју самоуправу, буди на опрезу, пази, да ти у твом автономном врту не погази, не потре најлепше цвеће, плодне воћке и биљке.

Па за то и тражи, да се што пре сазове српски сабор, који ће једини кадар бити, да устане у одбрану автономије народне и да бдије на одржању автономне зграде.

И јер сабора желиш, то ти и предлажем, да примиш ову одлуку ради што скоријег сазива српског сабора. (Чита одлуку.)

Чули сте одлуку, па кад дође на гласање, да ли је примате, прихватите је са громким узвиком:

„Сабора нам дајте!“

(Бурно и дуго одобравање.)

* * *

Влада Савић земљорадник из Каменице.

Народе српски!

Ступам на ово за сваког Србина свето место, као земљорадник, да у име земљорадничког сталежа неколико рекнем

Сви знамо ради чега смо дошли у дичну Руму, иа с' тога и нећу да ређам разлоге које су господа предговорници разложили.

Али, видећи моју браћу земљораднике

у оваком лепом броју заступљене, радујем се, што су утерали у лаж оне, који веле, да оваки скупови немају места. Али смо ми показали и данас, да има места. Зар да се не направи реда у нашој народној црквеној автономији? Има ли поштеног и честитога српскога срца, које задрктати неће, видећи, у каквим се неприликама данаске налази српски народ.

Данас, кад сви народи простране монархије мирно гледају свога посла и развијају се, како на просветном, тако и на свима пољима човечијега рада, а ти Србине земљорадниче, после две стотине и више година твога мучнога живота. од како живиш у овим крајевима, морао си да оставиш плуг и мотику те да похиташ на позив родољуба народних. да се нађеш на бранику народних тековина. И зар си могао и смео Србине земљорадниче, друкчије схватити твоју тешку данашњу задаћу, већ да похиташ у убаву Руму, те да дадеш одушке твоме болу за народне светиње. И да покажеш да је будна свест народна, да народ прати сваки покрет у народном јавном животу, те да је данашњи покрет. који нас је скупио на ово место, показао да је захватио најглавнији слој народа нашег, а то си ти Србине земљорадниче

Неки синови народа нашег, који су виновници данашњег нереда у нашим народним стварима, раде на све могуће начине, да своје паклене смерове до краја изведу. Да ти крваво стечену имовину твоју одузму, коју су ти имовину оставили родољубиви синови народа нашег, штедећи целога живота свога, за тебе, Србине мој. Они су увидели још у оно доба, да једном народу, који хоће да осигура своју будућност, не вреди само мишица и јатаган, већ да му треба и ваљана интелигенција, која ће га подићи, препородити и изједначити са осталим напредним народима.

Па ти родољуби народни, којима нека је слава, оставили су толике задужбине народу српском, да искључиво народу служе и да се он њима користи. А саборски одбор данас по својој вољи без икакве контроле и без икаквог надзора, управља са народним добром и народним правом како не треба.

Српски народно-црквени сабор, који је једини у стању стати на пут томе злу, нема свога редовног заседања.

Па шта да радимо, драги Србине мој? Каквим начином да станемо томе злу на — пут?

Смемо ли и од данас мирне душе гледати, где нам непозвани упропашћују народно добро и народно право?

Ја мислим, да не смемо.

А зашто?

За то, јер не би били достојни синови народа српског, та наши су дедови у оваким приликама, кад им је била у опасности имовина и част народна, лађали се тешких средстава. А од тебе, драги Србине мој, не тражи се, да твоју мученичку душу на коцу испушташ, по примеру дедова твојих. не тражи се, да оставиш оца и мајку, брата и сестру, љубу и Српчад твоју, па да са мачем у руци, падаш на бојном пољу. Него се тражи, да подигнеш твој глас мушки и јуначки у одбрану твојих светиња и да примиш резолуцију, коју су ти родољуби и пријатељи твоји препоручили.

С тога те, драги Србине и брате земљорадниче позивам, да се са осталом браћом српскога народа, придружиш твојој родољубивој интелигенцији народној, па да удружени затражимо на највишем месту, што скорији сазив српског народно-црквеног сабора. (Одобравање).

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Са 1. октобром 1901. ступа „Застава“ у четврту **овогодишњу четврт, а излазиће** као и до сада **6 пута недељно,** а то је **сваки дан** осим **понедељника и дана после празника.**

Ми ћемо и даље **чинити** све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке. На сваки начин, имаћемо пред очима народне интересе. У послу око издавања овога листа, могу нам помоћи пријатељи странке и „Заставе“, ако се постарају, да њихова сарадња буде још обилатија и да нам стеку нове претплатнике.

Обраћамо нарочито пажњу на „Заставине“ народне бројеве од петка. Ти бројеви се удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје 4 круне годишње а на три месеца 1 круна.

Иначе је цена „Застави“: 28 круна годишње, 14 круна на по године, 7 круна на четврт године, а 2 круне и 40 потура на један месец.

Најлакше се претплаћује поштанском упутницом.

По решењу управе лист се **ником не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, 10. септембра 1901.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

Трговина.

НОВИ САД, 13. септ. 1901. год. Пшеница прве квалитете фор. 7·30—40 н. Пшеница средња фор 7·10—20 н. Пшеница лакша роба фор. 7·——— н Наполица ф. 6·50—80 н. Јечам нови фор. 5·10—20 Зоб фор. 6·10—20 новч. — Кукуруз у зрну фор 4·70—80 ф. нови у клипови ф. 2·20— н.

Маст 52 фор. Сланина сува 52 фор. дебела пушена 52 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	33—34 нов.	живе
„ средњи . .	31—32 нов.	мере
„ лаки . . .	28—30 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	30—34 нов. по клгр.
Јагањци	7—14 по пару фор.
Овци .	8—16 по пару фор.

*

Званичне белешке будимпештанске берзе.

12. (25). септембра.

Пијаца је била живља. Продано је на 52.000 мтцнт. Цена је скочила са 2 филира.

Пшеница банатска, нова, квалитета по хектолитру од 76· до 80· цене од 50 килограма од 7 кр. 75 пот. до 7 кр. 80 п. потиска нова, квалитета по хектолитру од 76 до 79 цена од 50 килограма од 7 кр. 60 пот. до 8 кр. — п.; пештанска, нова, квалитета по хект. од 76 до 80, цена од 50 килограма од 7 кр. 55 пот. до 7 кр. 95 п.; бачка, нова квал. по хкл. од 76 до 79, цена од 50 кр. од 7 кр. 70 п. до 7 кр. 90 п.

Раж, нова цена од 50 кгр. од 6 кр. 55 п. до 6 кр. 75 пот

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 90 п. до 6 кр. 10 п.

Зоб, цена од 50 кгр. од 6 кр. 50 п. до 6 кр. 60 н.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од 5 кр. 20 п. до 5 кр. 30 п.

Репица, цена од 50 кгр. од 12 кр. 50 пот. до 12 кр 75 пот.

Проја, од 4 кр. 80 п. до 5 кр. — п.

Маст, 58 кгр. 56 кр. — п. до 56 кр. 50 п.

Сланина, 50 кгр. 44 кр. — п. до 44 к. 50 п.; сушена — кр. пот. до — кр. — п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 12 кр. — п. до 15 кр. 50 п.; славонски пекмез 50 кгр. 19 кр. 25 п. до 20 кр. — п. српски пекмез 17 кр. 75 п. до 18 кр. 25 п.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 34 п.
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 01 п.
Угарска златна рента (од 100 круна) . .	118 кр. 40 п.
Угарска крунска рента	92 кр. 45 п.
Аустријска златна рента	118 кр. 85 п.
Немачке државне марке (од 100 мар.) .	117 кр. 15 п.
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону)	239 кр. 25 п.

ВАНРЕДНО ЈЕФТИНО.

Најновије Најновије

ВЕЛИКІЙ СБОРНИК

всѣхъ стіхиръ, и пѣсней дѹховныхъ въ недѣли, праздники господскіа и богорѡдичныа, жкоже и нарочитымъ святымъ, на вечерни, оутрени, и літоргіи цѣлагѡ года поемыхъ.

ИЗЪ ОСМОГЛАСНИКА

и двоюнадесятъ міній, тріоди постныа, пентікостара и требника всѣтыхъ, во оупотребленіе оучащіяся православныа юности, оучрежденный.

Дело обухвата **тридесет** табака велике осмине или **500 страна.**

Књигу ову удесио је искусан стручњак, учитељ и појац и зналац типика — тачно по обредним књигама црквеним.

Цена је пет круна

а у платненом повезу са златним шарама 6 круна

а сада 50% рабата

т. ј. у пола цене попуста.

II.

ВЕЛИКАЯ КАТАВАСІЯ

содержащая въ себѣ осмогласное пѣніе воскресное и пѣсни духовныа праздникѡвъ Христовыхъ и богородичныхъ таже ангелѡвъ, пророкѡвъ, апостоловъ святителей, мученикѡвъ и преподобныхъ изъ святыхъ церковныхъ книгъ во употребленіе оучащіяся юности, якоже и прочихъ благочестивыхъ христіанѡвъ оучрежденная.

Књига обухвата 14 табака велике осмине или 220 страна.

Цена је 1 круна 80 пот., а у тврдом укусном повезу 2 круне 40 потура

а сада са 50% рабата

т. ј. у пола цене.

Разуме се овај попуст у књигама нашега и страног издања по сопственом избору а по великом нашем каталогу у коме је преко 1500 разних књига на избор — **ван школских.**

СРПСКА КЊИЖАРА

556 4—6 **Браће М. Поповића,**

у Новом Саду.

ПОЗИВ.

Овим се позивају сви чланови „Српске занатлијско-ратарске читаонице у Новом Саду“ на

ВАНРЕДНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ,

која ће се одржати у петак, на Крстовдан, 14. (27.) септембра пре подне у 11 сати у трећем мушком разреду основне средишне школе код свете Николајевске цркве.

Дневни ред је овај:

Промена 5. и 6. §. друштвених правила, према отпису високог министарства унутрашњих послова под бр. 20.382 ex 1901.

У Нов. Саду, 12. (25.) септембра 1901.

Привр. управни одбор.

ОГЛАСИ.

ЧИТАЈ!!

Имање у Београду,

у Дубровачкој улици број 112.,

које доноси приход преко 200 динара месечно, са великим плацем, баштом, са добром виновом лозом родном, продајем из слободне руке. Услови су повољни. — Упитати

Г. Нешу Томића,

скадарска улица бр. 42.

554 9—10 БЕОГРАД.

АПОТЕКАРСКИ АСИСТЕНТ,

— **дипломисан или недипломисан, у послу верзиран, потпуно поуздан и добро препоручен** (може бити и ожењен), може ступити за **добру плату** уз **стан и храну,** у апотеку **једне велике вароши у Србији.**

За ближе услове обратити се **администрацији** овога листа. 605 2—3

Рабштерн Мор

НОВИ САД 217 44—

пециво шљивовице и комовице

ФАБРИКА ШЕСТОСТРУКЕ СИРЋЕТНЕ ЕСЕНЦИЈЕ.

* КО ТРЕБА *

ЖАЛУЗИЈЕ, ТКАНЕ,

ДРВЕНЕ И ПЛЕТЕНЕ РОЛЕТЕ

ГВОЗДЕНЕ И ДРВЕНЕ ДУЋАНСКЕ КАПКЕ

нека се обрати директно на

ПРВУ ХРВАТСКУ ТВОРНИЦУ

ЖАЛУЗИЈА, РОЛЕТА ДРВЕНИХ

и ЖЕЉЕЗНИХ КАПАЦА и КАРТОНАЖА

Г. СКРБИЋ

ЗАГРЕБ

У ИЛИЦИ Бр. 40.

Ваља се чувати путника, који новац у напред траже.

Ценици бадава и франко.

9—12 4

ШЉИВЕ СУВЕ БОСАНСКЕ

100 кила 20, 26 и 30 к. 100 к.
5 кила најбољих 2 к. 60 пот.

Јабуке зимњаче слатке или киселе најбољих 100 8 к. и 12 пот.

Лешњици 32 к. 100 кила.

Ораси, мед, пекмез, јаја, восак, ракови и све бос. производе, на пет кила и на цијеле вагоне.
Најјефтиније код
првог бос. извозног подузећа
Ђ. А. ВАСИЉЕВИЋА
576 3—3 Д. Тузла (Босна.)

ПРОДАЈЕ СЕ

Велико пољско добро *у величини 46 хектара у једном парчету, на имању има и стара шума око 400 грмова.*

Шума се продаје *и засебно, али радије цело добро.*

На имању има дуг управе фондова. Имање је у непосредној близини Смедерева — Горњи Ђириловац.

За цену упитати на имању гђу Спасенију Марковић или у Београду г. Драгутина Михаиловића, мајора у улици Краљице Наталије бр. 9. 564 4—4

БЕЗ КАЗАНА

може свако себи направити најбоље
Шљивовице
Комовице
Кукурузаре
Рума
и
сваковрсних ликера
само са етерским есенцијама, из трговине шпецераја и деликатеса

З. АРСЕНИЋА
У НОВОМ САДУ
на главној пијаци број 20.
„код црног орла."

Цена за 100 литара **само** фор. **3.50** н.

Уз сваку пошиљку шаљем упутство како се која врста нрави, ЗАБАДАВА. — Ко пошље новце у напред, добија франко по пошти. 595 2—5

ПАШЊАК

у чуруШком риту од 90 ланаца издајем под закуп од данас до 15. априла 1902.
Чуруг. 8. (21. септембра 1901.
Рада Чупић.
904 2—3

Мађарске САЛАМЕ најбоље квалитет, најфинији специјалитет по **1 фор. 30 нов.** за килу. **ШУНКЕ**, најбољег квалитета, младе и крте по **75 новч.** кила, разашиље у поштанским пакетима од 5 килограма 446 9—10
Salami-Export Budapest VII., Bémgasse 3.

ЗА IX. КОЛО

Приспели су разредни лозови кр угар. повлашћене разредне лутрије

100.000 ЛОЗОВА, 50.000 ДОБИТАКА

СВАКИ ДРУГИ ЛОЗ МОРА СЕ СА ДОБИТКОМ ВУЋИ

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК У СРЕЋНОМ СЛУЧАЈУ

1,000.000 КРУНА.

Премија **600 000** круна, и још **49.000** велики и мали добитака подељено у шест разреда.

Цена за I. разред $^1/_8$ **осмина круна 1·50,** $^1/_4$ **четвртина круна 3·—,** $^1/_2$ **половина круна 6·—,** $^1/_1$**, цели лоз круна 12·—**

Главна колектура банкарске и мењачке радње
МИРОСЛАВА СПАИЋА,
у Митровици [Сремској.]
579 3—10

ОТВАРАЊЕ РАДЊЕ!

Да можемо п. н публици вароши **Новог Сада и околине** што величанствено пружити, отварамо у Новом Саду, **главна улица бр. 3. — на ћошку Дунавске улице — 15. августа ове године**

НОВО ВЕЛИКО КОНФЕКЦИОНО И ОД КРЗНА
СТОВАРИШТЕ ОДЕЛА ЗА ГОСПОДУ, ГОСПОЂЕ И ДЕЦУ

какво се само у престоници може наћи.

Елеганција, безприкоран крој и избор, каквога још никад у Новом Саду не беше у конфекцији и од крзна одело за господу, госпође и децу, ставља нас у тај положај, да можемо поштованој п. н. публици

СВЕ МОГУЋЕ ПРОБИТКЕ ПРУЖИТИ.

Обећавајући најсолиднију послугу и **НАЈНИЖЕ ЦЕНЕ,** молимо да наше ново подузеће имате доброту потпомоћи.

С високопоштовањем

Нова радња главна улица број 3. **ВИГЕНФЕЛД И ШРАЈБЕР** **у Новом Саду** главна улица број 13.
439 8—20

Експедиција на све стране.

Највећа тачност.

ПРВА И НАЈВЕЋА ТРГОВИНА
(У УВОЗУ И ИЗВОЗУ)

Шпецераја, Колонијала, Деликатеса, Вина и Јужног воћа

ЈОВИЧИЋ И ДРУГ
ЗАГРЕБ

Препоручују своје велико и богато стовариште сваковрсне каве, јужног воћа, Енглесних и Француских деликатеса, Далматинских, Талијанских и Француских зејтина и т. д.

Ценовнике шаљемо на захтев франко. 497 9—

НАРУЏБЕ СА СТРАНЕ ИЗВРШУЈЕМО БРЗО И ТАЧНО.

Поштарину плаћамо ми.

Наручбе не рачунамо.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорник уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.